

GÖMÖR-KISHONT

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Előfizetési ár:
 Egész évre . . . . . 8 frt - kr
 Fél évre . . . . . 3 " - "
 Negyed évre . . . . . 1 " 50 "

Közlegyek és néptanítók egész évi előfizetésnél 2 frt árleengedésben részesíttetnek.
 Az előfizetési pénzek, valamint a hirdetésért járó díjak a kiadóhivatalhoz, Stefanovics József könyvnyomdáiba küldendők.

Szerkesztői iroda:
 STEFANOVICS JÓZSEF könyvnyomdáiban.
 Ide küldendők minden a „Gömör-Kishont” szellemi részének szánt kéziratok és levelezések.

Megjelenik hetenként egyszer:
 vasárnap reggel.
 Egyes szám ára 12 kr

HIRDETÉSEK
 felvesz helyben a kiadóhivatal, cserencsényi utca Kalla Mihály úr házában. — Budapest, GOLDBERGER A. V. hirdetési irodája Szervitátor 3 sz. — Bécsben, SCHALEK H. I. Wollzeile 12
 Egy négyhasábos petücsér hirdetési díja . . . . . 6 kr
 Nyitór soronként . . . . . 15 "
 Delyegdi minden egyes hirdetésért . . . . . 30 "

Sajtóegyesület.

Régen hangzolatott, sokat megbeszéltek, és a mely fölött mégis napirendre szokott térni Gömör-megye közvéleménye. Szinte megszoktuk már, hogy nálunk minden közérdekű ügyet elejtsenek, mielőtt jelentőségéről komolyan behatólag gondolkodtak volna. Megszoktuk — mert a tapasztalás gyakran igazolta — hogy a mi városaink, vagy vidékeink valamelyikét, vagy tán egész megyénket anyagilag vagy szellemileg a legközelebből érdekli, azt rendszeresen nem tudjuk mi szél okozta halálos fuvallat teszi tönkre, mielőtt felébredtetten volna vezéréreink alvó közönyét.

Nehéz vad ez, egy oly törvényhatóság területén, mely nem egy nagy férfit adott már a hazának, melynek értelmisége veteledhetik bármelyik megye intellegentiájával, hol a tankötelesség 90 százaléka jár iskolába; melynek iparáért vasutat kellett építeni; tehát melynek műveltsége az elsők között áll Magyarországon. — Nehéz ez a vad ily megyével szemben, de épen ezért van alapja a vádnak. Mert ha volnánk pusztán paraszt földművelő nép, hegyes vidéken, terméketlen földön, vagy ha népünk héttizedrésze legalább nem értene nemzeti nyelvünket és ha nem volna hivatásunk, hogy itt a magyarság batarán apoljuk, terjesszük, szilárdítsuk ezt a drága anyanyelvet, akkor, óras fejű gyermekes jajgatásnak tartarók ezt az egész beszédet, melylyel egy éhes újságíró praenumeránsokat akar szerezni magának ott, a hol panaszát elolvasni sem tudják. — De mivel nem így van, mivel mégis értik, fel is fogják nagyon sokan jelentőségét annak, amit mondunk, azért mondjuk. Mondjuk pedig azt, hogy Gömör-

gyének sem hasznára sem érdemére nem valik hogy megyei sajtója tengetni sem, bírja életét. Ne nehezeltjen meg e felszólalásért sajtóparti t. kollegánk, mi különösen csak a mi viszonyainknak vagyunk szószólói. Bizony nem bírja tengetni életét, mert különben az utolsó évtizedben nem bukott volna meg legalább tíz sajtó vállalat szék-városunkban. Bár mily vádakkal illetjük is e vállalatok vezetőit, nem szabad elfelednünk azt sem, hogy a pártolásihiány a legjobb akaratot is elbénítja, tehetetlenné teszi. És mi a nélkül, hogy halálmadár akarnánk lenni a fejünk felett, nem resteljük állítani, hogy a legközelebbivel, nem az utolsó rimaszombati lap adta be a kulcsot, ha a megye olvasni szerető közönsége még tovább is oly indolentiával fog a megyei sajtó iránt viseltetni, mint eddig tette.

Bizonyosan sokan mondják erre, hogy hát adjatok olyat olvasni, mit olvasni érdemes és akkor majd fogjuk pártolni. Igazuk van. De hiszen mi sem monhatjuk azt, hogy itt a „Gömör-Kishont” érdemes vagy nem érdemes csak fűess elő, mert megyei vállalat. De hogy mondjuk, sőt nagyon fogunk örülni ha lapunkkal sokkal magasabb színvonalon álló organumai lesznek Gömörmegyének. De ime itt a régi baj. Ha azt akarjuk, hogy sajtóink felviragozzék, akkor ne hideg egy kedvű közönséggel, hanem meleg érdeklődéssel támogassuk azt, egyesüljünk. Nem a félművelt osztály önző köréhez szólunk, mely léba betyarkodásában fitymálja a művelt ész munkáját, mert ő maga durva, műveletlen mely ellensége a betűnek, mert az írás szellemét nem képes felfogni; mely imponálni akarna még most is, de eszközei a lovagló ostor, sallangos zacskó és makra pipa régen

a civilizáció lomtárába kerültek. Nem ezekhez szólunk, valóban szomorú is volna, ha ilyenekre kellene szoroznunk!

Szólunk azo. hoz, a kik feltudják fogni, a sajtó nagy hivatását, a kik maguk is a szellem avatott munkásai, álljanak ők az ügy élére és bizonyára létrejön a sajtó egy-let és felvirágozik a megyei sajtó.

Csekély nehány forint évi díjjal egy nehány száz tag s a megye nemesak szellemi gazdagságáról fog bizonyítványt adni a világnak, de nemzeti nyelvünk szent ügyének ez lenne egyik leghathatósabb előmozdítója. Előre hat!

Ifjuság és reformáció.

„Mit ér az olyan kert, melynek nincs virága,

Arany virág vagy te hazám ifjusága?”

Bizony nem az. — Magyar ifjuság nincs, (olyan, mint a minőnek kellene lennie,) bár magyar ifjak vannak. —

Nem kell hozzá demokrata érzelm, hogy agyonhalgassuk azokat, de merész elhatározás, halatlan munka kell ahhoz, hogy ne hallgassunk ezekről. A romlatlan szív ifjú hevével, a józanság, meggyőződés határain belül akarunk ez utóbbiakról beszélni, bár Thomistokleként: „ússenek, de hallgassanak meg!”

Nincs magyar ifjuság? Van — mondják a magyar ifjak! Igazuk lesz, — van ifjuság, de milyen? Olyan ifjuság, mely gyermekkorának járszalagjaiból kibontakozva — „öregei,” jótévis, törzsfői életében már igyekszik az önoség értelmében vett szabadság (szabadosság) után maga urává lenni; urak, felséget, tekintélyt játszani; pedig minden föltétele a gavallérián kívül oly novitiusi, oly ügyetlen, gyermekes és szorgalmatlan, hogy auctoriása kisebb a zérónál, méltósága a könnyelmű falusi bírósául. . . Tud tekintélyt affektálni a korcsma-asztalok, ki-

véházakban a pinczerek előtt, kezében a billiard-dájkó joggal. . . De erény-, bátorsággal férfiasan föltépnem nem bír; testtel, lélekkel haladni a tökéletes, az igaz felé nem akarja letéte becsületét, vagyonát, megyei, hazai érdekekhez kötni esze ágában sincs; bajos dolgokban, veszélyes eseményekben véleményt, tanácsot elfogadni nem óhajt; követi romlott szívének és eszének sugalmát, fut rohan Charybdisből a megsemmisülés Scyllájába. Ilyekre ilik aztán egy nagy ember mondása: „felébradése, tettvalósága hiú viszkoteg, fellobbanása szalmatűz, egyesülete cimboraság, hazáért, közügyekért aggodása párfütés, vágyai gyermeki agy ábrándozásai. . . Ilyen ifjak a férfasság elhatározott, megingathatlan akaratával nem bírhatnak, hazza és polgárok javát, állami diszt, boldogságot szomjazó vágygyal közdhomokra lépni bátran nem mernek, nem tudnak. Ily ifjuságra mi sem merjük rá mondani, hogy magyar.

Magyar ifjuság nincs, — ifjaink vannak. Vannak ifjaink de olyanok, kiknél a bűn, a gyalázat lépései háttérbe szorítják, feledés urnájába dobják a becsületet, erényt, pirulni tudást. Vannak ifjaink, tehetős, nagy urak, kik kényelem, élvezet, földi boldogság napfényében sütkéreznek, épp azért fogja el őket az örült mámor, dözsolni, semmit sem törődni azokkal, kik nyomorult viskókban fáznak, éheznek, — csoda-e ezután, ha ezeket amazok ellenében gyűlölet, irigység táplálja, ha az arisztokratia és demokratia között mind szélesebb és mélyebb lesz az űr; a rámitó ellentétek okozzák, melyen segíteni ily viszonyok között nem lehet.

Csoda-e ha a nép szűzje, káromolja a felsőbbeket, bizalmatlansággal, előítéllettel viseltetik minden lépésük, minden mozgalmuk iránt? és a hol lehet, ellenszegül, csigabázába luzódik inkább vissza, de nem tart azokkal, kikkel együgyű véleménye szerint, nem jó egy fálból cseresznyét ennie? Nem csoda. A mi népünk szorgalmas nép, elmúlt ideje, hogy mint jobbágy, rabszolgaként

Elhalványult e szavakra Rózsika s remegő hangon felelt:

„Szegénységemet nincs mit szégyanlenem. Hogy mi bánt engem, azzal ne gondolj. — A mit itt szememre hánysz, talán a te bajod inkább, mint az enyém.”

Megvetőleg mérte most végig a gazdag bíró leánya az irigyelt szép gyermeket, és sarkán perdülve, kacagva hagyta ott bánatával. Ujra felhangzott a nevetés; kísérve a többi leányoktól, tőrődfésként illetve Rózsika szívét.

Vigan futkosott tova a fiatalok csoportja a gunyolódó menyecskével, versenyezve egymással az oltárkoszorúnak szánt virágok szedésében. — Úde szellő ingerkedett a rövid szoknyák-kák fodraival, kibontva és összekuszálva néha a pántlikós hajfonatokat is, s az ajkáról nem egy ellopott csók nyomait szarítá fel lehellete.

Elmerülve követé tekintetével a p hely bajuzos legényke, szíve választottjának minden mozdulatát. A kövér kacskókat, melyek oly keresztet szegéssel illeszték egymás mellé a letörött virágokat; a karcsu termet fűrgességét, a c-eresznye ajkak mosolyát, s a ragyogó szemek jelentős pillantásait.

Zengett a dal, madárcsicsérgés és az olykor felhangzó kacagás vegyültek danájába.

Fáradtan sie e később a fűzes árnyékába, s letelepedte a buja fűre, lárnás csevegés-be vágtak át a dalból. — A tündérmeséket bohókás elbeszélések, s régi időkbel felelevenített mondanak követték, szerelmi jósolatok, nem ritkán találó tréfával fűszerezve. — A kis székének duzzogása, s a barnának hangos tilakozása zavarta meg néha a rendet, midőn amaz a merőz szerető karjaiból igyekezett mosolyra keltő ügyetlen mozdulatokkal kibontakozni; ez pedig a tuskós bajuzosnak, ajkai ellen intézett támadását akarta elég későn megakadályozni

TÁRCZA.

EGY VAK GYERMEK ANYJÁNAK.

Az a sötét kép még előttem áll:
 A kis szobában kétes félmomály,
 A lefüggönyözött ablakot hiába
 Keresi a nap résztvevő sugára, —
 Be nem pillanthat vigasztalni téged,
 Fiad szeméről elúzni az éjet.

Ott örködik a kis bölcső felett,
 Alvója arcán ül tekinteted,
 Oly hosszan és merőn, mintha várnád,
 Hogy e pillanthat két szemed világát
 Egézen átálantsi az óvebe
 S tünt üdvösséged hozza tán cserébe.

Nézd, nézd: álmában is hogy mosolyog,
 Nem tudva a te szóltan bánatod,
 Csak titkosan megsejtve, hogy te voltál,
 A ki szemekkel szívébe nyitottál
 Oly bávezen, hogy a mire fölébred,
 Az alom irta zárt szemébe képed.

Ne ontd a drága anyakönyvet!
 Boldogságért kell irigylened; —
 Hidd el, hogy boldog, — hidd el mosolyának:
 Szép rövid éj lesz élete s az álmak
 Láttatlanul ringatják majdán által, —
 Innen csak képed visai el magával.

Visszatárolójál! Van még gyermeked!
 Ne fájjon a kis távozó neked; —
 Ó fényt látott csak lezárt szemével
 S majd odafönn is vig gyermekkedélylyel
 Mosolygó, játszó anyások karának
 Beszéli képét a legjobb anyának!

HAJÓS IZIDO

RÓZSIKA.

(Rajz.)

Szikkázó, tűzes sugarakat lövelt a nap a magasból. Forró nyári délután volt. — Csak a virágos rét nyujtott menedket folyócskájának fűzeseivel a hő ellen, s a sárga kalászu esendes mező irigyen tekintett nyüzsgő zöldjére. — Élénk csevegés zavarta fel a közölgőt. — A falu fiataljai űzték boló játékaikat a puha pázsiton. Nyelvegve, vig kedvvel élvezték a vasárnap nyugalalmát.

A lármásan futkosó habokba merült el a kis barna leány tekintete, s játszi susogásuk leköté figyelmét. A bánat nyomait tükrözték nagy, sötét szemei, s könyesepp rezgett a hosszú pillákon. Pihegett koblecskéje, s oly ingerlőleg duzzasztá néha fel a kis piros ruhaderék csipkéséglyét.

A bokor zizegő levelei ébreszték fel megerengésből, s a szétnyíló ágak érinték fehér vállait.

Gunyos mosolylyal ajakán, piros arcán, tűzről pattant menyecské állott előtte, pajkosan lövelve rá kékény szemeknek szűró pillantásait. S csipőjére tett kezét felemelve, könnyedén érinté Rózsika gömbölyű karját.

„Mért kerül magácska ismét bennünket?” pergett a piros ajkáról, s nehezteleg csóváltja fejecskéjét.

„Mit törődök ti mindig énvelem?” felelé elpirulva a megzavart leányka, „én nem haragszom reátok; szeretek egyedül lenni, s ez az egész”. S egy elfojtott sóhaj kíséretében emelte a kérdezőre szeméit.

„Más valami báúthat téged hugom”, patogott tovább a kis haragos, — pedig az a gazdag legény, innen a szomszéd faluból, nem igen szeret ám bele az ilyen magadforma szegény leányokba.”

csuszszék a porban, pedig glació keztyűs, kivágott cipőjű, méternyi gallérú monoklis gavallér urfiaink most is azon állapotokat ohajtának vissza, és csupán e tekintetben szeretnénk „reformatorok” lenni, hogy zsarnoki módon lábball gázoljanak önérvélieik nyakán. Nem azok akarják azt, akik rangjuk születésük és vagyonukkal magasán kiemelkednek a nép fölött, mert azok hódolnak a humanitás és emberbaráti kötelességek parancsoló szavainak, s modern műveltségükkel fogva a szabadságnak és jótékony-ságnak apostolai. De a felmívelt s egyedül születési rangkórban szenvedő nyelve ifjuság léha pöffeszkedése okozza a betölthetlenné várt a társadalom rétegei közt, melynek alja nyomorult állapotában rosszabbnak tartja magát a régi né, mert hite szerint ugyanis a lobilineselt nyomor s az urbanitásgócok rabszolgája.

Sajnos dolog ez, de így van. És a meggyökeresedett, megcsontosított nép-veléményt kiirtani nem tudjuk! Egész nép ujjaalakítása pedig századok kérdése. Századok jönnek, századok sietnek, megteremtik a „reményeket”, a fiatal óriásokat, kik talán soha sem lesznek már a régiek, de lesznek olyanok, aminők most, kolompólok, diktatori hangon dörgők, parancsolgatók, de újjateremtők, kapacitások, rendszerek javítását, bővítését, jobb megteremtését eszközölk — soha! De hogy is lennének, mikor ön-maguknak van legelőtöbb szükségük az átalakulásra, a nemzeti megalkalmak stadiumában a magának hitelt szerezni tudó kapacitás elérésére, családót, alattvalókat, népet boldogítani tudásra. Hogy is lennének, mikor mi akarunk bűneik, botlásai, elfajult romlottságaik ellen engesztelhetlen irtó háborút viselni, magának parancsoló szerepet arrogáló akaratajokot megtörni, bolygó lidérczfény utáni kapkodásaikat megsemmisíteni és kiléptetni őket az élet activ, pozitív mezéjére s megtanítani első sorban arra mi a kötelesség! Hon reformatiója — tagjainak reformáltatását szükségli, öreg fűzet hajlítani nem lehet, hajlitsuk, ha kell törjük a fiatalokat. Le a gavallérok, a vezéreskedők lárvájával; tisztuljon a haza, vesszen az önbálványozás, az ifjakat bélyegző iskolai viszketeg.

Purgatóriumba a tisztulást igényelőkkel!
Folytatjuk.

— j. — 1 a.

SZINHÁZ

Rimaszombat, jul. 24.

E heti műsor olyan darabokból volt összeállítva, melyek két színházi kritikánk megfigyelését, tanácsunk befogadását jelentik a tapintatos igazgató részéről. Ajánltuk a népszínművek előterbe helyezését, — a program mellettünk szól, az eredmény, a közönség

most vigadni kellene, nem pedig itt busulni, távol az emberektől.

„No jöjj menjünk a faluba, hiszen most zene is van a csaplórosnál!”

Ugy-e fogsz velem táncolni?”

É ezzel megfogta az ifjú a szegény gyermek reszkető kezét, és ez remegést érzett tagjaiban titkos, szerelme tárgyának e gyöngéd érintésére.

A falu nagy utcáján dalos leányok, s boros üveggel kezükben, duhaj legények csoportjai váltogatták egymást, míg a hazak elött komoly arca öregek intették egymás közt a hosszú fapadokon országvilág hajait. A komán-asszonyok félénken vonultak az érdemeik mögé, s mint fonal a metelláról, perzgett ajkairól a hét eseménye különféle változatok, s természetesen főléleg bővített kiadásban.

A szép pár láttára azonban megismült pillanatra a szó, s bámszékő tekintetnek adott helyet a szopora beszédű némasasszonyok körében. A csodálkozás és irigység űlt az arczokon, s a gyilkos pillantások nem kerültek el a legény figyelmét sem, ki annál nyájasabban beszélgetett a félénk Rózsikával, büszkén viszonozva a nagyszámu köszöntéseket.

És ez megövtá a mindenké által gyallott szép leányt a csipős megjegyzésektől, melyek különben el nem maradtak volna az ifjabb és idősebb menyecskek részéről.

A csárdában már szólt a zene, esengtek a poharak, s felharsant a dal vidám szövege. — Az ajtóban álló leányokat ölelő pár ragadta ki a párok közül, s a párok kecsesen bokáztak a vérpezsdítő csárdás éles-bús hangjainál. Az a kis leány se veszté el türelmét, ki félénken húzóva a sarok homályába, még egyet sem tánczolt, mert tudta, hogy szeretőjének bor és szerelemtől sugárzó szeméi bizonyára felkeresik őt e helyen is. S valóban ott perdül

részvéte annyiban, amennyiben. Két legujabb eredeti népszínművet láttunk. „Nótás Katát” és „A sárga csikó”-t.

„Nótás Katát” szeretőnk, mint művet széptanilag, kritikailag bonczkés alá venni, — a fővárosi sajtó kimondta reá az ítéletet, felszárta hozta fény- és árnyoldalait, nekünk terünk nem elég táj, hogy hasábotak szenteljünk neki, a mi közönségünk a darabbal kevésé, volt megelégedve; mi ezt (t. i. a megelégedést) az izlé től tesszük függővé. Az előadás — egyes jeleneteket, nővélyek tulajdait elhamarkodásait leszámítva jól sikerült volt. A főszerep utójáért „Nótás Katát”-é, Vánzély Irmaé volt, kit kedves, ügyes játékaért, esengő dalaiért érdemeszerint dícsérünk kielső helyen E tehetséges színésznő ragyogtatói tuja koloratúra hangröppentűit; szeméivel, bájosan mosolygó ajtóival, hán-jával bódít. Ezért nem szükölködik a tapuban, a kihívásban. Szeretőnk nálánál senki sem tuja jobban, sőt hogy ugy mondjuk — a t őbi mellett — tulságosan is jól tuja; ami szorgalmát, hivatásának igazi betöltését jelenti. — Mellette áll Kóvi. Ez a színészek között talán a leg-szorgalmasabb, csinos alak, jól maszkirozza magát s meglehetősen dalol. Van hibája is mit alább érintünk. Kincses Sándor szerepét jól felfogta, „helyre”-húszárt alakított; V. Irnával együtt emelték a „Nótás” darab érdekét és értékét. Csak maradjon a szorgalom és munka mellett — jeles népszínmű — énekes válik belőle, bár más téren, pl. a komikain sem utolsó helyen áll.

„Nótás Katát”-ban egy kiemelendő alak lenne Boszorkány Erzsébet, — de nem Arányinéban, ki mindig kevés gondot fordít ugy a maszkirozásra, mint játéka Bármilyen szerepét lássuk — ugyanegy hang, ugyanegy alakításaitálkozunka. Erzsébet boszorkánynyá még nem teszik a kiabálások, visítások, tipogások. Ezeket csak és ezeket észleltük játékában. Maradjon ő csak a könnyebb, társalgási szerepeknél

Hubai ismét újat és jót mutatott ki Varga Tamásban. Ő a társaság javából való sokoldalú színész, kit a kis publikum, a nem-méltánylást som hoz ki sodrából. Dícsérjük érte.

Felsőzói az öreg csószát híven ábrázolta. E szerepében tán kifogástalan.

Ferencz a többi előtt kellene említenünk, mert bizony a fő fő szereplőkön kívül ővé az est sikerének legnagyobb része. Minden mozdulata, mimikája a művészt árulja el; melegséggel, elevenséggel, jelesen játszik.

Krémer eddig talán legjártasabb szerepében működött. Pityók Istvánja eltalált, comikai szerény tehetségéhez illő, de tulsáit, modoroságát megróvjuk; ovakodjék ezektől.

A többiről nem szólhatunk. Közönség meglehetősen számmal volt.

Kedden, „Sárga csikó” adatott mérsékeltén emelt helyárrakkal. Az előadás nagyobb publicumot érdemelt volna.

Vánzély Irma ebben is jól játszott és jól dalolt. Ha játéka és dalolása között kellene bírálati pörhuzamot vonnunk, mi az elsőt emelnék ki. Ami e színésznőben legdicsegetesebb, az hogy egységes alakításra törekszik; s mi benne főképp jeles tehetséget árul el, az, hogy míg színpadon van folytonosan dolgozik, működik. Ez teszi a színészt jó színészszé; ha a deszkákon van, játszik akkor is, ha nincs szerepe. Vánzély Irma játéka az ad életet, hozzá számítva, hogy mindig öömmel — con amore, bizossággal viszi szerepét. Kisegíti

már karsu alakja a vigadó k zajos csoportjában.

A szomszéd falu legényét vágyó pillantásokkal fogadták a rétről már szintén visszavért leányzó, Rózsikának is juttatva egy-egy villámot bosszus zemeikből. Örömkiallítás hangzótt fel a legények ajkairól; nyirettü égette a barna vitézek ujjait s vad tánczot járt a hurokon.

Felpezsdült a kedv szilajabban, nem ismert korlátokat.

Rangosan rakta a frisset a kis árva leány, s a bérát felhője elvonult lassan épirult arczáról. — A gazdag legény szívével csüggött a szép gyermekén, reá tapadt szerelmes tekintete, kájjel szorítá magához karsu természet, s szokatián dobogást érzett szívében.

Mind bizalmasabbak lettek egymáshoz, s a falu oraculumai jóslatni is kezdének a látottak után, és talán nem hiába . . .

A nap leáldozott. Hazatért a vidám sereg nagyobb része, az ismét egy hétig tartó esendég engedve helyet az utcákon. Enyelgő fuvlaszó hangzótt bele a folyó énekkara által élénkített estébe, s a hold előbukott lassan a kéklő hegyvornok mögüli.

Majd ismét dal és o-storpatogások zavarták meg az est ünnepeit.

A zajos csoport Rózs kék szegnyes háza felé igyekezett, míg a kis leány, mit sem sejtve a történetükről, a szép nap emlékein merengett lelkével. — Boldogító volt a visszapillantás. Remélni kezdett és nem hiába . . .

A zaj után kérdézősködőknek az öreg éjjeli ör adott készségesen választ e szavakkal:

„L e á n y k é r ő v a n .”

GY. L.

azokat is, kik — mint p. l. „A sárga csikó”, egyes epizódusok jeleneteiben láttuk „szerep nem tudásban” szenvednek. Dalai tetszetősek, bár hangja közép és felső regisztereiben nem csattan, csengéstelen. Hogy játéka visszavérjünk, azt tapasztaljuk, hogy folytonos feunhang, erős beszélgetése, kiejtése reá pözve farszót. Ezt saját érdekében kerülje. gazdálkodjék hanganyagával. Kedves társalgási modora, ügyes mozgásai mindig tetszészereűek, de ovakodjék az örökös lámpák elé állástól, egytől — más-tól, melyek a kedvesség rovására esők.

Kóvi szerepe tetszett. De . . . Játékán egy kis melancholia vonul át, ami érzélgés, merengésben nyer kifejezést és átcsap dalolására is. A hangszektetés, tuláradó hív szintén ennek kifolyása. Kevesebb felfohászkodás, melancholia, kózhadonázás — s játékaival teljesen megleszünk elégedve.

Bakaj András Ferenczy kezében volt, egy kis intermezzo, rosszullétel Pel-öczire diktálta a nehéz szerepet. Meg látszott rajta, hogy „ex abrupto” vette át; nagy szükségé volt e sugóra. — ezért játéka nem sokat ért.

A csikós gazdát Bárdi adta megeléggel-sünkre. Jó színész a maga szakmájában, drámai hűvé, ügyességgel, tüzzel játszik. Bugalma, igyekezete kiemeléso méltó. Meglátszik rajta, hogy iskolázott.

Hubay Boltos leziggével tetszést aratott. Csekély szerepével nagy mulatságára szolgált a publicumnak.

Halmay a pusztabirót úgy ábrázolta, hogy méltó megeléggel-sére szolgált a hallgatóknak. Aranyosi ha-on módon.

Meglepett bennünket ez előadás, Szabó ki Bogár Imre betyár szerepét talpraesetten játszta. Olyan hangyaggyal rendelkezik, hogy teljes bámulatunkat kelté fel. Ha játéka dalolási képességével ös-zeillő, ugy alkalmazni lehet népszínműnekesi szerepekre.

Krémer, Simándy fokozták az előadás sikerét, bár ez utolsó öltözékével, maszkirozá-ával mindennre engedett sejtetni, csak „vak” kol-dusra nem.

Romváry, ha szerepét jobban tuja — ha leszámítjuk mozgásainak némi szögleteségét — mi esisulodásra vár — megfellelt szerepkörének.

Itt figyelmeztetünk egyeseket, egye-másra. Legelőször is egy párszínész urat arra, hogy a közönség tetszésének nyilvánításakor ne legyenek annyira hálsák, annyira pazarlók a hajlongással, mert ez nagyon is „kistvárosias”

Másodszor, a színe álló csoportozat illedelmesen működjék, mert pl. illedelmelen az, ha egyik másik hátat fordít a közönségnek. A cigány szerepeket vívők ne nyavalyogjanak, ne kiabáljanak; egyes tempókaál kerüljék az izlésteienséget, ideitlen vitézkedéseket, elforgatott beszédeket s még itt meg nem nevezhető valamiket, melyek minden jó izlést sértenek.

A nők közül vagy ketten ovakodjanak a magyartalan szóharapdálás, hadarástól, az érzékeny helyeknek banis intonálásától. A sutto-gásokkal — hagyjanak fel. — ugy a szem — elforgatásokkal — közönségnek, és nem maguknak játszanak.

Csütörtökön „A zsidó honvéd”. Terünk nem engedi, hogy minden előadás részleteibe ereszkedjünk. A tagok ügyes, szorgalmas játékkal igyekeztek kiérdemelni a pár emberből álló publicum tetszését.

HELYI ÉS VIDÉKI HIREK.

Dicium-factum. Lapunk egy kedves munkatársa utazott I-ról R-ra, egy kisvárosi vendéglős, una persona fiakkeres tót kocsiával. Sz-iben utazó barátunk leszállt a kocsirol pár percznyi pihenés végett, a kocsi-nak ziverósi-tőre átadván egy ropogó bankót, visszavárván a feljebbvalót majdha a rövid pihenés után ismét utra kelnek. A bankó elkölletett egészen, a kocsi berüg tisztességesen. Besötétedett. A tót atyafi befog, — egy m. percz alatt ott terem a kocsiál „valaki” felszáll az ülésre s „hajts” kiáltással rogatja a conductort, ez a lovak közé vág — — — 3 óra folyásáig meg nem pihen. R. város-ban megáll. Az a valaki lekel s „no menj vissza az uradért” tót kiáltással megugrik. — — — A gazdáját hűtlö-mül elbagyott rémületét leirni lehetetlen. A dol-gal úgy történt, hogy barátunk Sz-iben össze-akadt a vendéglőben egy jó kollegájával, ez váltig erősítette, hogy utazónk az nap nem ér rendeltetési helyére; szóról-szóra fogadás lett a vége; s a furlangos kollega felhasználta a koc-sis mámoros állapotát és a sötétséget, — han-gót változtatva — faképnél hagyta a fogadót, ki nem tudjuk még eddig, quali modo fizetto meg a fogadási díjat.

Katonaság átvonulása. A 10. számú herczeg Montenuovo nevet viselő dragonyos ezred galicziai zárgyakorlat alkalmára állomás kelyéről Duklába megyen városunkon keresztül, augusztushó 5-én; és pedig a nevezett ezrednek 6-ik százada augusztushó 3-ikán érkezik Zabarra, 4-én Simonyiba, 5-én R. szombatba, — hol 6-án pihenést tart, — 7-én Tornallyára. A század létszáma 5 főtiszt, 154 legény, 150 ló. — A negyedik százada a II-ik osztály törzsszel augusztushó 4-én érkezik Zabarra, 5-én Simonyiba, — 6-án R. szombatba, hol 7-én pihenést tart, 8-án Tornallyára. — a törzs és százal létszáma 1 törzs, 6 főtiszt, legényesség 156, 157 lóval. — 5-ik százada augusztushó 5-én érkezik Zabarra, — 6-án Simonyiba, 7-én

Rimaszombatba, hol 8-án pihenést tart, — 9-én Tornallyára; a század létszáma 5 főtiszt, 146 legény 149 lóval; 2-ik százada az 1-ső osztály és ezred törzsszel, augusztushó 6-án érkezik Zabarra, 7-én Simonyiba, 8-án R. szombatba, hol 9-én pihenést tart, 10-én Tornallyára; a század és törzsök létszáma 3 törzs, 7 főtiszt 179 legény, 168 lóval; 3-ik százada augusztushó 7-én érkezik Zabarra, — 8-án Simonyiba, 9-én R. szombatba, a hol 10-én pihenést tart, 11 Tornallyára; a század létszáma 4 főtiszt, 150 legény, 149 lóval; 1-ső százada augusztushó 8-án érkezik Zabarra, 6-én Simonyiba, 10-én R. szombatba, a hol is 12-én pihenést tart; 12-én Tornallyára, a század létszáma 3 főtiszt, 154 legény, 145 lóval. —

Gyermekbál. Mult esütörtökön Jánosiban Borbély László urnál kedélyes házi táncmulatság volt. A báz művelt lelkű s mások javát és örömét annyira szívón hordozó urnője próbált adott kedves unokái számára, kik most nyertek a táncz testedző gyakorlásában oktatást Zsénbergy Adolf jeles tánczmesterünk által. A vilám gyermektársaság, melyben vendégek is voltak — egész délután jökekedvel áldozott Terp-ychorénak s csak az este vetett véget a kedves mulatságnak.

Éji torag. Muki úr imádlás-ig szerelmes Arabella nagyszám buzavírágzsinű szem-tükrebe, tava-zi arczának virányába (sic!), om-latag furtjeibe, szóval egész corpusának csabos kecséibe A szerelem . . . a szerelem . . . meggyújtáná hymen fákláját egy garasos gyertya alakjában, de holdas, csillogos az ég. Éjjeli zöne a szemmel fogható édesbuz nyilatkozat az extasisba jött Muki úr részéről. A cigány megfogadódik, 12 p. forintért. Hat tájálman-san borongó nótára van az alku. A nóták fel-esendünek a kedves ablakáig, a tus végett veti az ábrándozásnak, a hős még egy pillantást röpít az irádott felé s itt punctum lenne, de, a cigányok várják szögödött bérüket. Muki úr nem fizetlet, nincs punctum . . . de, egy ut-czasarokba szoritódik, fizetés vagy halál. Hossz-szas alkudozás, ígéretés. . . Maki úr bú szíri : és „jertek holnap, kaptok egy ócska nadrágot” kiáltással kerekelt old . . . A hold rá veti bágyadt sugarát és elegikus hangon beszél Muki úr felé. „Megmondtam a minek nem tudása gyötört. Most menj a pokolba, vigyen el az ördög!”

Hymen — hír? B. L. ur egy nyomtatott czédulával lepte meg szerkesztőségünket, melyen is jelenti, hogy csakhamar rózsafonatu hymenbe lép; — mert legk zelebb v á l t j e g y e t — R i m a s z o m b a t b o l M i s k o l e z r a .

Meghívás. „A gömörmegei általános tanító-egylet” július hó 31-ik napjának d. e. 10 óráján Rimaszombatban gyűlést tart. Az egylet tisztviselőit és bizottmány tagjait arra tizet-lettel meghívom. Kelt Rimaszombatban 1880 év júliusó 29-án. Falep Benjáin bizottmányi elnök.

Tornallyai levelzünk tudósít, hogy az aratás azon a vidéken szép eredményű. Az újat már készítik —, nagy az élelmi szükség. — A kapás növényekhez eső hiány miatt igen kevés a remény.

Fütsich és Társa „ezég a tornallyai vasutál egy gözmalmost épített — 8 ló erőre.

Színészeink f. hó 25-én, Vasárnap adják Almási Tibamér „A borzán mar-csája” ez. népszínművét. E derék munka (mely inkább énekes bohózat, mint népszínmű) erős hárezt vívott versenyfársával „A legény boland-já”-val. Minthogy ez is szíre kerül, a műértő közönségnek pártoló figyelmébe ajánljuk —, hogy összehasonlítást tudjon tenni a kettő között. Egyébiránt kellemes estév-1 biztat.

Boldog város. Mig a nagy hőség s esőhiány miatt mindenütt járványos beteg-ségekről panaszkodnak, addig Tornallyán a papi és rectori stólat ugyan esükkentik a kedvező egészségi viszonyok. Ugyanis, mint ottani levelezőnk tudósít, Tornallyán 11 hét óta egy haláleset fordult elő.

VEGYESEK.

Hulnak nagyjaink. Dr. Szabóky Adolf a hazai ipar- és tanügy kiváló tagja, a kegyesrend disze húnvt el f. hó 22-én. Iparügnyük, paedogogiánk és a magyar munkások nagyon sokat résztettek az önzetlen, tisztelt jellemű, fáradhatlan munkálkodó szerzetes el-hunytával. Szabóky (Schneider) Adolf született Budán 1821. Kora ifjuságában lépett a kegyes tanítói rendbe; 1842-ben Váczon végezte a philosophiai tanulmányokat; a következő évben, tehát 23 éves korában a fizikából és mat-hematikából doktorrá avattattott. Itt-ott mű-ködőven, végre Pestre került, a belvárosi főreál-iskolában-tanított, ez év január 28-ig, mikor is a huszonhatéven át buzgón működött tanárt betegsége visszalépésre kényszeríté. Hét hóig küzdött a sorvasztó lázzal, míg az győzedel-meskedni tudott rajta.

Főrdeme a kath. legényegyesület meg-alapítása, mely által a magyar iparosok művelődésének egészen új irányt adott. Ha ezen egyesület és dr. Szabóky ninesenek, Csepreghy Ferencz, a korán elhunyt kitünő író tán min-dig a gyalu mellett marad s nem írja meg igaz költészetű, igaz magyar színműveit. A köz-tárlatokon és hazai kiállításokon becsületet vallott iparunk fejlődése az ő buzgóságának köszönhető. A székesfehérvári kiállításról neki köszönhetjük a nagybecsű munkát. Számos ere-

deli és fordított matematikai és mértani tan-
könyvet gyarapította tankönyvirodalmunkat.
Bár nem hajászára a kitüntéseket, 1871-ben
a Ferencz-Józsefrend lovagkeresztjét, 1874-ben
pedig a III. oszt. vaskorona rendet kapta ér-
demei méltánlásául. Áldás és béke legyen vele!

— Felültetés Az „Esztergomi Közlöny”
(szerkeszti Haan Rezső) írja egyik múlt száma-
ban a következő furesaságot: „Lapunk zár-
tával vesszük a borzasztó hírt, hogy a bátor-
kezi szőlők megvizsgálására kiküldött miniszteri
biztos, Kovács József hely. hitvallású lelkész
szőlőjében 12. mondá t i z e n k é t f o n t p h y -
l o x e r á t fedezett fel.” A phylloxera tehát,
melyet szabad szemmel látni sem lehet, a bá-
torkezi szőlőben font száma lehet találni.

— „Po—Ho” a neve egy Chinából im-
portált arkanumnak, amely a jószágos isten
által az emberiségre küldött mindennemű be-
tegségeket „szó nélkül” kigyógyítja, s amelyet
egy Bécsben lakó Schärer nevű kereskedő és
importeur piczi — piczitaskóként egy osztrák
forintért adogál el a szenvedők kínjainak
enyhítésére. A flakókban van tíz csepp Po—Ho,
mellette ha zónalati utat is c h i n a i nyelven,
annak a tőjén egy nem élő állat védjegy
gyanúját. Hogy minő állat, bajos megmondani,
de ha segítségre nem esel olyan, amelyre a
Schärerék igen ügyelnek, nehogy a nyálj elkor-
csosuljon s a juhok birkékké ne változzanak —
Veron legnagyobb öröme. Az a tíz csepp tíz
betegség eltávolítására elég, és pedig ha az
első cseppel hátréncz sorvadást gyógyítol, a
2-ik csepp tyukszeméket távolítja el, a 3-ik
kálkádát, a 4-ik agyvelőgyulladás, az 5-ik
kijátsza gyomrodnak a gőzreit: a 6-ik meg-
ment a vízi betegség borzalmaival: a 7-ik a
fiadat a szekundától; a 8-ik a feleségednél a
föltékénységet oszlatja el; a 9-ik a szakácsnéd
katonájának az apját kigyógyítja az iszaksághól,
míg végre a 10-ik használat után három szá-
mot álmodol, a melyek bizonyosan kijönnek s
te nemcsak egészséges de gazdag is lehetsz
egy flakó „Po—Ho” használat után. Hogy
azonban a „Gömör-Ki-hont” tisztelt olvasói,
először jussanak az arkanum birtokába, meg-
szájkuk, miszerint igen fajta kin (ai) —
elvéve izé bárki által megszerezhető egy frt.
helyett egy és fél krért, persze „védjegy” és
chinai orakulum nélkül, ha borsmenta olajt
(Prominzen—Oel) hozat a gyógyszerházba! Hogy
ez a borsmenta olaj mire jó, azzal már sem
szolgálhatunk.

TANÜGY.

Az ó remek nyelvek tanításának szükség- sége a középtanodákban

Az emberi szellemnek a szép jó, igaz s
a magasabb eszményi iránti lelkesedését felköl-
teni s ugyanannak alaki és anyagi kiképzését
eszközölni: az ó remek nyelvek tanításának fel-
adata. Korunk az anyagi jólétért való küzde-
lemben majdnem minden irányt felakaráván,
emészteni, hova tovább oly irányt vesz, mely
az ember nemesebb céljait mellőzni, s minden
azoknak elérésére alkalmatlan eszközök fel-
használni. Hly mellőzendő s feledendő eszközök voltak
az ó remek nyelvek is.

A humanizmus és realizmus folytonos
küzdelemben állottak s állanak egymással, fő-
képp az újabb idők óta, midőn a materializmus
szédítő elvei csupán az utóbbiak jogosultságát
akarták beismerni s minden úton az előbbiek
kiáltására törekedtek. — Hogy a human
műveltség jelentékeny tényező az ó klasszikus
nyelvek tudása s az azok remekeiben rejlő szel-
lemi kincsek megszerzése és felhasználása ké-
pezik, azt mindenki — ha csak nem megátalko-
lott materialista — be fogja ismerni. S épen a
fent említett harez, midőn kizárólag a tanügyi
terésre lépett át, az ó klasszicizmusról volt a
legveszélyesebb.

A reál iskolák behozatala alkalmával, mi-
dőn a tanrendszer újító a régi nyelvek tanítá-
sát ki akarták küszöbölteni a középtanodákból,
azt az ellenvélet hozták föl, hogy azoknak tan-
tatlása által ifjúságunk a praktikus életben
nélkülözhetetlen ismeretek megszerzésében aka-
dályozva van; azokat oly scholasticus nyűgnek
s tehernek lenni mondották, melyek a fiatal
észt elfoglalják s fogékonytalanná teszik min-
den hasznos iránt. Persze, hogy ez csak az
„utilitarizmus” féle paedagogiai rendszer agy-
réme, mely azonban több vizet zavart fel mint,
azt az elfogulatlan ítélet megengedné.

Hathatós érvekkel lett e rád a philolo-
gok részéről megérzölva. Már csak a hosszú
4 százados tapasztalás is ellenkezőt bizonyít. A
klasszikus tudományok tanulmányozói — tapasztalati
tény — oly értelmi tökélyre jutottak,
hogy a modern művelt népek nyelvének ismeretét
s az általános műveltség-hez szükséges
tudnivalókat a legnagyobb könnyűséggel meg-
szerezhették s mindamellett classico-philologiai
ismereteik képezték mindenkor tudásrendszere-
kőzpontját. A művelődés s tudományirodalmi
történetében találhatunk példát elegendő. A pie-
tismus hívei pedig attól tartottak, hogy ha
a fiatalokat a pogánykorral megismertetjük, azok
belelévnek magokt annak szellemébe, a keresz-
ténység, polgárosodás s az alkotmányos élet
legveszélyesebb elleneivé nőhetik ki magokat.

Mily szépen megérzölja ezt is a művel-
dés történelme! Aclassica-philologia közép- és
újkor legjellegesebb képviselői nem-e a legnagyobb
vallásosság s a kereszténység hű szeretetének

voltak mintaképei? Vagy ők lettek volna az
alkotmányos kormányrendszer összeesküdt ellen-
ségei? Nem tudom ki merné állítani? Hisz a
legújabb időkig a zárda fia, az olyan könnyen
feledhető szerzetesek foglalkoztak leginkább e
tudományokkal s adták át azokat lehetőleg
megőrzött eredetiségükben az újabb kornak; s
valjón ezeket megilleti-e a fentebbi vádak csak
egyike is? Bizonyára nem.

De a legújabb márvü meghidegülést a
klasszikus tudományok iránt az a körülmény
okozta, hogy a realizmus főképp elői azon fer-
de véleményét állították föl, mely szerint az
európai művelt nemzetek nyelveinek mindegyi-
ke oly gazdag, oly kifejlődött, oly szellemi
kincsekben bővelkedő, hogy Hellas és Latium
már nem bír számukra semmi újat, vagy job-
bat felmutatni, mint hazájuk. Főleg szerin-
tük oly meghiúsított kincset keresni, mely
minden művelt s élő nyelvben megvan, sőt a
fejlettség magasabb fokán. Elég az ó-kor nagy-
jait névszerint ismerni s szükségteleg velők
megbarátkozni, megelégedhetünk e téren fel-
ületes tudással is s a gyakori lati élet szükség-
leteire kell fordítanunk csekély erőnket. Ez
ellenvéletből világosan kitetszik, hogy a realisták
be ezélja minél nagyobb ismerethalmazzal vin-
ni be a növekedésbe, de a valódi képzettség
tévesztik szemük elől. Mily téves egyoldalúság!
Megvonni akarni a régiéktől minden szépet,
minden jót s igazat csupán azért, hogy előha-
ladott kornak vívmányaital büszkélkedhessünk.

Adjuk meg minden kornak a magáét. —
A művelt 9-ik század méltán büszke lehet
mindarra, mit „viribus unitis” alkotott, akár a
tudományok és művészetek terén, akár a mer-
katúra és iparjában, de megbocáthatlan ön-
felelős volna a régi jelesek babérjait nagyon
is laikus kezekkel lerántani. És hiába! A di-
vat mindent elront, a mi régi. Az ókori klasszi-
kusokat nem akarja látni a magok költői nyu-
busában a kor, mely a szellemi újjá-zületés és
fölszabadulás érzetétől van elfogulva, hanem
inkább a jelenkor irodalmi divatháseinak hódol:
azokat pedig, kik az ó klasszikusok emelőin
táplálkoztak s valóban megérdemelhetők a
jelenkori klasszikus nevet, csak nagyon későn
tudja méltányolni.

Folytatjuk.

Tanügyi irodalom.

„Kortáblák a történet ta-
nulásához, nemzetiségi táblák-
kal tanodai és magánhaszná-
latra összeállította Bélay
Jenő... Aigner Lajos bizománya.”

E synchronistikai táblának célja: a
történet főbb adatait kronologicus rendben,
egymás mellett, századonként csoportosítva fel-
tüntetni. Segédeszközül kívánunk szolgálni kül-
tönösen a középtanodák ifjainak, kik a történel-
mi oktatás után és a térkép mellett alkal-
mas repetitívumul eredményrele használhatják.
Jó szolgálatra tehetnek a történettel foglalko-
zóknak is. A kiválóbb uralkodóházak nemzeti-
ségi táblái is befültetnek.

Fiatál történelemszűnk munkáját, az illető
tanárok és a történelem barátainak figyelmébe
ajánljuk.

C S A R N O K.

A KÉT SZOMSZÉDHÁZ.

— Elbeszélés. Írta: Bácsi János —
(3-ik közt.)

— Nem tudom mit akar mondani Ákos
— felelő vallomásra Ilonka; — azonban
igen örülök, hogy nem a szőlő volt oka lebu-
kásának, — tevé hozzá elpirulva, mint a sző-
gyel, hogy föltehetett rólam ily galád tettet.
— Különbösen is nem érett még teljesen; —
nézze! s ezzel kezével megemelő, az egyik kö-
zel függő fűrtöt.

Én azonban nem néztem a fűrtre, hisz
testem még jó emlékezetében őrzé azon heves
rohamot, melylyel közös anyánk kissé rideg ke-
belére hulltam; e helyett inkább az forgott
eszembem, mint meneküljek ki hamarabb; föl-
vett szerepemet tehát folytatva mondom:

— Ugy-e Ilonka nem haragszik, hogy
ily utat választok s ily vakmerő voltam...

— Hogy haragudnám Ákos, — felelt
Ilonka; — hiszen azon csak övülhetek, hogy
még mindig szeret. Én sem feledtem el azokat
a jó időköt, midőn még együtt játszhattunk.
Kár, hogy már nem lehet többé, — tevé hozzá
ártatlanul.

— De önnek távoznia kell Ákos, szólott
ujra hirtelen Ilonka; — mert édes atyám ilyen-
kor szokott a kertbe jönni.

— Igaza van Ilonka, — felelém én. Pe-
dig mint szeretnék még itt maradni! — feltéve,
hogy ha nem volnék terhőre; — tevéem hozzá
legőszintébb arczal. (Talpaím atatt már szinte
égett a föld)

— Nekem nem, de tudja Ákos, apa...
— Igen, tudom! — válaszolám szomoruan,
ez egyszer tettetés nélkül.

Ilonka most a kertajtóhoz futott s behu-
zta, nehogy valaki az udvarról meglásson, — s
azzal végig vezetett a kerten, s a hátsó ajtót
kinyitotta.

Midőn már kün valék, kevésbé mult, hogy
hálaból kezét meg nem esköltöm; — azonian
e hátfélkötés, az öröm e szokatlan kifejezése
egy ha-onlított volna azon feygenzéhez, ki vá-
ratlanul nyeri vissza szabadságát, — mint egyik
tojás a másikhoz, — tehát csak egyszerűen kö-
szönetet mondék.

— Légerje meg, hogy többé nem mázlik
át a falon, — szólott Ilonka, midőn elváltunk.

— Nem, — soha többé! ha már ugy
kivánja, — feleltem én, és azt hiszem, ha nem
mondom is elhiszik, hogy őszintén. Pedig —!
— De csak rendén!

III.

Ezen első kalandom után, midő a vacatió
tartott többször találkoztam Ilonkával a kert
alatt folyó patak parján.

Becsánatot kérek azoktól, kik talán vár-
ják, hogy e patakot és partjait egy egész költői
apparátust igénybe véve fogom leírni, —
hogy majd összehordok árnyas fűzeket, vízbe
hajló lombokat, méla csevel, esermely habban
megtörő sugárt; — stb. stb. és mind ezeket
ékes képe összeállítva rámutatok: ime a bol-
dog ábrándok színhelye, az első szerelem böl-
csője, melyet ringatunk én — és Ilonka.

Nem, — ezt nem tesszem. Minek hazudni
érzelmeiket, minek hajhászni mondva csinált
helyzeteket? — Talán azért, mert manap az
a divat?

Azt hiszem jobban teszem, ha egyszerűen
elmondom, hogy e patak nemes Rózsavölgy
városát metszé s a fűtezával egy irányban
folyt, — az az mikor folyt. Hogy mégis némi
fogalmuk legyen e patakról, feleltem a nyit
felőle, hogy nem csak a neve volt prózái,
nevezettrén: „Szárzapatok”-nak, mely nevének
nyaranként rendszeren megis felelt, — de még a
— artja sem volt „fűzettel szegélyezett”, s így
nem hozhatta kísértebe a sülő póttát (mely
állapotban sínlődő fiatal ember talán több van,
mint magok a t. szerkesztő urak románkaikban
képzelik), hogy helyben gyártott fűzfalilinkóján
megénekelje, „bájdús” „virágyos” mivellett. Az
az egy-két törpe bokor, mely bürök s bo-
gáncsesal borított partjain tengődött, bizony,
nem ringatható holdas ábrándokba, s az egész
patak mente inkább látszott alkalmasnak lenni
arra, hogy a város kutyáinak szolgáljon gyü-
lésezési helyül, — s e tekintetben igazán lá-
togatott is volt. — mint szerelmi rendez-
vours gyanánt; — nem is ez vezetett minket itt
össze, hanem mivel kerijünk ide nyilván, a
kerti jelenet után én véletlenül igen sokszor
jöttem ki a patak partjára, s ismét véletlenül
Ilonkát mindig ott találtam s mi természetesebb,
minthogy e véletlen találkozások alkalmával
jól esett egymással beszégetnünk, már csak
azért is, mert tiltva volt.

De mint mindennek, ugy a vacatióknak is
vége szakad e mulandó világban. A mily so-
váran vártam az előtt az új tanév kezdetét, oly
szomorító volt ez most reám nézve. Nem mond-
hattam magamról, hogy szeretem Ilonkát, hisz
a szerelmet a maga teljességében egy 18 éves
fiú még nem ösméri, legalább egy 12 éves
lány iránt, — mégis! — oly nehezen esett
elváluom tőle.

Pár nap múlva Pesten valék, megrakva
pénzzel, jó tanácsal s vérmes reményekkel,
mint aféle fiatal jogász, ki még csak könnyebb
oldalát ismeri az életnek.

Most azonban tisztelt olvasók engedjék
meg, hogy egy kérdést intézzek önökhöz. Szer-
retnek-e repülni? — No csak ugy a képzelet
tünde szárnyain értem, mert még dacára a
számátlan kísérleteknek Dedalus és fiaól kezdve
Simon mágusig, és onnan egészen a magam
önkéntelen repüléséig, miud szerencsétlenül sült-
tek el, melyek gyarló testünknek a hig aerb-
való fönn lebegését czélozták, miat egy igazat
adván a domborzati epicoreus bölcsnek, kinek
jelszava a többi közt: Lassan a testtel! — Ha
tehát szeretnek a fönt jelzett módon repülni, ugy
repüljünk hat esztendő. És ez jó rám nézve;
mert így nem kell számot adnom önöknek e
hat esztendőről, minthogy ez legalább is oly
nehéz volna, mint atyámnak beszámolni a sok
közt pénz, hópénz, — szabó kontó, — tsb.-ról
ésről. Most hat év múlva ime ugy ma'utahá-
tom be magam, mint köz- és váltó ügyvédet,
ki mindeutále ügyes bajos embernek ajánlja
szolgálatát.

Bizony hat év mult el, — mondhatnám,
hat év merült a mulandóság tengerébe, mi'ó a
sülővárosomat elhagytam. E hat év alatt sok
jót, sok rosszat étem át, elvégeztem a jogot, s
lettettem az úgrádi vizsgát s prókator levék. A
szünidőket mindig utazgatással töltém s ez az
oka, hogy sem Rózsavölgyet, sem Ilonkát nem
láthatám. Bár e hat év alatt sokat felejtettem,
de a kis Ilont nem feledtem el. Sokszor tűnt
fel képzeletemben ártatlan alakja fejle szépség-
ében, és sajátságos! most is tizenkét évesnek
képzelm. Vágytam őt látni, de csak ugy, mint
egy rég látott szobor után vágyódnak, melynek
látása a buzamos idő óta elmosdott kellemes
benyomást fölélenkíti bennünk, mert tudjuk, hogy
alakja most is régi.

Igen —! még mindig tizenkét évesnek
véltém lenni őt most, midőn tizennyolcz éves
vala. Bimbót gondoltam látni, s láttam — vi-
ruló rózsát legteljesebb szépségében.

Hat év után először a sétátereön láttam
őt meg, hol annyjával sétált. Báb volt e leánya
hat év előtt, s miré felelt azóta istenem!
— Nem tettem én ugy mint szinpadon szokás
ily alkalommal, midőn a hos megáll, látra

szegi derekát, kezét ellenző gyanánt tartva
szeme elé fölkiált a csodálat hangján: Mi ez,
— mi égi tünemény!?! Ébren vagyok-e vagy
álmodom? — Nem. — Amint mellettem el-
menének, amint Honka két csillag szemével
reám tekintett, amint én angyal arczára tekin-
tettem, mintha varázs szállott volna rám,
megbűvölve állók meg, s hosszúan utánok néztem.

Ez időtől fogva nyugalom oda volt.
Hat év alatt egy nő sem illette szívemet,
de most, midőn gyermeki játszótársam, kit én
oly igénytelennek képzelve sem feledtem el,
bájos szépségének teljében ragyogva tűnt föl
bámuló szemem előtt, szívemben, érzém, új ér-
zelem támadt, minék a neve szerelem.

Ötthon gyakran elnézték fejcsóválva jó
szüleim változásomat. — Atyám nyilván azt
vélte, hogy az őrdig hűt belém, anyám sejte
valamit, mert a nők igen éles látásnak a sze-
relem dolgában, névérem Malvin ingerkedett
velem, én pedig halgattam s kerestem szemem-
mel a holdat, mikor nem is derengett az
égboltozat.

Ez új érzelem mindinkább meghidította
szívemet sőt eszemet is. — Szerencse, hogy még
alig akadt egy-két kliensem, azok is helmi
apróbb váltó ügyben; mert ha most valami
complicált pert bíztak volna reám, — mi az
előtt legfőbb óhajításom volt, — oly igaz, mint
kétszer kettő négy, — hogy elvesztem; hej!
pedig ha egy prókator pályája kezdetén így
vélekedik, midőn a legnemesebb reményekkel
telve kelnie, s a legkecsesettebb jövő képeiről
álmodozva kellene foküdnie, akkor bizony nagy
— igen nagy oka van reá!

A mennyi fufang lakott agyamban, (e
tekintetben pedig kedvező véleményrele vagyok
magam felől) miud összpontosítottam, hogy csak
valami tervet gondolhassak ki, melynek segé-
lyével Ilonkával találkozhassam; — nem ment.
A tiltott gyümölcs igen magasán függött, s én
ugy sem tekinthettem reá mint Aesopus rókája
a szőlőre, igaz, hogy nem is bírtam oly róka
természettel, hogy saját szívemet elámítsam, —
mint ezt a róka gyomrával tevé, — mondván:
„Savanyú szőlő!”

Apropos, — szőlő! — Heureka, mondom
Archimedesdel, — meg van a terv! — Félre
okéskodások, ellentmondások! Mint villám sző-
kőlt agyamba s gyujtott. Hadd égjen, nem
akarom, hogy mindenféle szörszálhasogatás
eloltsa.

(Folytatása következik.)

Közgazdaság.

Piaczi árak. — Julius 24 -én tartott
h e t i vásárunk alkalmával következő piaci
árak lettek a város hiteles jegyzőkönyvébe föl-
jegyezve: He k t o l i t e r e n k é n t. Buza 7 ft
50 kr. 6 ft 50 kr. Feles 7 ft 00 kr. Rozs 5
ft. 80 kr. 6 ft. 05 kr. Árpa 4 17 kr. 4. 30 Zab
3 ft. 40 kr. Kukoricza 7 ft. 50 kr. Burgonya
3 ft. — kr. M é t e r m á z s á n k é n t. Bu-
za — frt — kr. 10 frt. — kr. Rozs 7 frt. 80
kr. Zab 7 frt. 50 kr. Széna kötve 1 frt. 60
kr. Takarmány szalma 50 kr. Alom szalma 3 5
kr. Zsupszalma 1 frt. 15 kr. GYÖRY K.

Szerkesztői üzenetek.

A „Gömöri Lapok” t szerkesztőjének. Ujonan
megjelent becses lapja jul. 18. számában a G K.
szerkesztőjének tett kijelentése ugy tűnik fel,
mintha mi lapunk megindításával jogait és
igényeit sértették volna, vagy mintha vállala-
tunk általaiban különös összeköttetésben állna
„Gömöri Lapok” szerkesztését sohasem akartuk átvenni
s ez új vállalatot kiadónk azon nyilatkozatára
indítottuk meg, hogy ő már a „G. L.”-at többé
nem adja ki s így más lap kiadását elvállal-
hatja. Különbösen ő eddig okot nem adott, hogy
a „G. L.” véleményét tápláljuk ellene.

B. J.-ó Budapest. Vetted levelünk? Vár-
juk a megbélelt választ.

T. M. Reméjük, hogy a többi versenyez-
ni fog az elsővel. Rajta hát!

B. J. Csodáljuk, se lap, se le.él, de
addig már csak kezeihez jutott? Várjuk a
választ. —

L. L. Budapest, későn érkezett. Magán le-
velünk felkeresi.

B. L. Ha nem volna + 30 fok a hőség,
akkor nagyon jó volna; hidegebb napokra tesz-
szük el. Nem akadna most jobban a saison-
ra való?

N. M. Örülünk a megszólalásnak, mint
látod, a levelét fölhasználtuk, a legközelebbit
egész terjedelmében.

N. Rócze. Quo usque? . . . köszönjük az
ígéretet.

Felelős szerkeztő:
PETŐ FORUSZKI PÁL.
Földolgozótárs:
FÓTHI K. BÉLA.

A t. gazdák közönséghez.

MAGYAR-FRANCZIA BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

(alaptőke 8 millió arany forint teljesen befizetve négy millió forint aranyban.)

A magyar-francia biztosító részvénytársaság alólikt vezérigénysége felhívja a tisztelt gazdák önségét, takarmány és szalmadélel készletei tüzelési biztosítására. A társulat

olcsóság tekintetében szalmás, gabna és takarmány biztosítási díjai megszabásánál ép úgy igyekezett a t. gazdák közönség érdekeit méltányolni, mint azt jégbiztosítási díjszabásoknál igazolta.

JELENTÉKENY BIZTOSÍTÁSOKNÁL A GAZDÁK AZ OLCÓSÓ DJAZÁSON KIVÜL MÉG MÁS-NEMŰ KEDVEZMÉNYNYEL ÉS DIJENGEDMÉNYEKEN IS RÉSZESÍTHETNEK.

A biztosítás az illető kötvény lejártáig a cséplés után, tehát a szemek raktárba lett elhelyezése után is érvényben marad, anélkül, hogy ez áthelyezést külön bejelenteni kellene.

Biztosításokat elfogad a bővebb felvilágosítást ad

A magyar-francia biztosító részvény-társaság rimaszombati főigénysége

SZÜGYI ZSIGMOND.

Valamint minczen jelentékenyebb helyen lévő ügynökségek.

340 sz./árv. 880:

Hirdetmény.

Néh. id. Dienes János hagyatékához tartozó ingaslanságok névszerint ház, szántó föld, rét, — Rimaszombat r. t. város árvaszékének önkényes árverés útján **f. e. augusztus hó 16-án**, esetleg **f. e. szeptember hó 6-án** mint II-ik határnapon melyen az ingatlanok becsáron alól is az árvaszék utólagos jóváhagyásától feltételezve, elfognak adatni.

Mi azzal hozatik nyilvánosságra, hogy az árverési feltételek a hivatalos órák alatt nevezett árvaszéknel megtekinthetők.

Kelt szab. Rimaszombat város árvaszékének 1880. évi Julius hó 16-án tartott üléséből.

SZABÓ GYÖRGY

rsi. árvaszéki elnök.

POUDRE DE SERAIL.

BLAHÁNÉ LOUIZA művésznő kedvencz arczpora.

Ezen arczpor vegytanilag tökéletesítve, minden ártalmas szerekeltől mentes és oly kitünő tulajdonságot egyesít hogy mindeneddig a kül- és belföldön készített porokat sokszorosan felül múlja: nagy mérvű fedreje az arczot az időjárás kellemetlen befolyásától megóvjá, az arcznak és testszínnek ifju és természetes színezetet kölcsönöz, úgy, hogy a legélesebb szem sem képes a port rajta észre venni, mely kitünő hatásért Blaháné Louiza asszonyság a következő sorokkal tüntette ki:

Tiszt. MÜLLER J. L., ezetótt VADÁSZ FERENCZ özv. utóda illatszerezs urnak Budapest.

A poudre Serail, melyet ön feltalált, valóban kitünő és a maga nemében páratlan, mert anemcsak az arczon lathatatlan és tartós, de egyszersmind rendes hasznalatnál ártalmatlansága által az arczra oly jótékony hatást gyakorol, a minőt még eddig semmiféle arczpornál nem tapasztaltam, mely kiváló tulajdonságáért jöveben mint kedvencz arczporomat kizárólag fogom használni és meg vagyok győződve, hogy feülmulhatatlan jószágáért általános elismerésnek fog örvendeni.

Tisztelettel:

BLAHA LUIZA.

CREME POMPADOUR

Az illatszát terén jelentékeny párisi kitünőségekkel való összeköttetésem folytán sikerült a világhíru „Crema Pompadour” egész eredeti tisztaságában és erejében előállítanom. Ez azon szer melyel a hírneves asszony egész agg koráig tönn tudta tartani csodaszépségét, a nélkül hogy az egészségére ártott volna; azért nem mulaszthatom el a t. hölgyvilágnak azt a loghatasosabban ajánlani — E kitünő szer jóváfelelmul, minden eddigi e nemű gyártmányt.

Egy tegely ára hasznalati utasítással 1 frt 60 kr.

Csak azon készítmény valódiságaért kezeskedem, mely alábbi védjeggyemmel van ellátva. — legy igyobb választék valódi fraaczai és angolillatszerekben.

Minden doboz POUDRE DE SERAIL a mellékelt bejegyzett védjeggyemmel van ellátva, 60 kr. és 1 frtos dobozokban: valódi minőségben csupán a fetalálónál MÜLLER J. L., ezetótt VADÁSZ FERENCZ özv. utóda illatszerezs a „Virág királyné”-hoz Budapest, korena- herczeg-utca 2-ik szám, kapható.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

3-2

A

GÖMÖR-KISHANT

számára mindennemű hirdetések felvétetnek a lap kiadóhivatalán il Rimaszombatban, Cserencsényi-utca, KALLA MIHÁLY házában; Budapestben GOLDBERGER A. V. hirdetési irodájában, Szervitater 3. sz. alatt és Bécsen SCHALEK HENRIKNÉL I. Wollzeile 12.

Hirdetmény.

A kiscsoltói koresmaépületek az italmérésí joggal 2619 □ öl térfogatu szántó földdel, **1880. évi augusztus hó 16-án délelőtt 10 órakor** a helyszínén tartandó nyilvános árverés útján örökáron elfognak adatni.

Az előnyös feltételek **Kerepessy István** birtokossági megbizottnál **Lekenyeben** megtekinthetők. —

2-3